Uygulama Temelli Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Uygulama Temelli Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32367

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Uygulama Temelli Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Ölçe?i (UTASBÖ), bireylerin ak?ll? telefonlar?n? kullan?rken ya?ad?klar? a??r? ve kontrolsüz davran??lar?, özellikle de belirli uygulamalara yönelik geli?tirilen ba??ml?l?k e?ilimlerini ölçmek amac?yla uyarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, geleneksel ak?ll? telefon ba??ml?l??? ölçüm araçlar?ndan farkl? olarak, ba??ml?l???n temelini cihaz?n kendisinden ziyade, cihaz üzerindeki belirli uygulamalar?n (örne?in, sosyal medya, oyunlar, mesajla?ma) kullan?m?na odaklanarak de?erlendirir. Ölçe?in Türkçe uyarlamas? 2019 y?l?nda Altunda?, Yand? ve Ünal taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültüründe geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kullan?labilece?ini ortaya koymay? hedeflemi?tir.

Ölçek, uygulama kullan?m?na ba?l? geli?en **ak?ll? telefon ba??ml?l???** semptomlar?n? saptamak için klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r. Bu semptomlar genellikle kompulsif kullan?m, i?levsellikte bozulma ve yoksunluk belirtilerini içerir.

Anahtar Kelimeler

Uygulama temelli ba??ml?l?k, ak?ll? telefon ba??ml?l???, uygulama, psikometri, uyarlama, dijital ba??ml?l?k, teknoloji ba??ml?l???.

Yazarlar

Yunus Altunda?, Ay?e Yand?, Ali Ünal

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin ak?ll? telefon uygulamalar?na yönelik geli?tirdikleri **ba??ml?l?k düzeylerini** kültürel aç?dan geçerli ve güvenilir bir biçimde saptamakt?r. Uyarlama çal??mas?, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk örnekleminde do?rulamay? ve böylece Türkiye'deki ara?t?rmac?lar ve klinisyenler için güvenilir bir de?erlendirme arac? sa?lamay? amaçlam??t?r.

Özellikle, ölçek bireylerin günlük ya?amlar?n? olumsuz etkileyen, sürekli uygulama kontrolü ihtiyac?, tolerans geli?tirme ve kullan?m k?s?tland???nda ortaya ç?kan huzursuzluk gibi uygulama merkezli ba??ml?l?k belirtilerini ölçmeye odaklanmaktad?r.

Yap?

Uygulama Temelli Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Ölçe?i, psikolojideki ba??ml?l?k kavram?n?n temel bile?enlerini ölçen çok boyutlu bir yap?ya sahiptir. Ölçek, genellikle davran??sal ba??ml?l?k modellerine dayan?r ve a??r? kullan?m?n bili?sel ve davran??sal sonuçlar?n? ele al?r. Ölçülen

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?, yaln?zca cihaz?n kullan?m süresini de?il, ayn? zamanda bu kullan?m?n bireyin sosyal, akademik veya mesleki i?levselli?i üzerindeki olumsuz etkilerini de kapsamaktad?r.

Ölçek, muhtemelen orijinal yap?s?nda yer alan kompulsif kullan?m, yoksunluk, tolerans, i?levsel bozulma ve kaç?nma/s?n?rland?rma çabalar?n?n ba?ar?s?zl??? gibi alt boyutlar? korumaktad?r. Bu boyutlar, uygulama kullan?m?n?n birincil motivasyon kayna?? haline gelmesi ve kontrolün kaybedilmesi durumlar?n? yans?tmaktad?r.

Geçerlik

Uyarlama çal??mas?nda geçerlik analizleri, ölçe?in kavramsal yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçüp ölçmedi?ini belirlemek için yap?lm??t?r. Türk kültürüne **uyarlama** sürecinde, genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n korundu?u gösterilmi?tir.

Geçerlik çal??malar?, yap? geçerli?i kapsam?nda DFA sonuçlar?n?n iyi uyum indeksleri sundu?unu ve ölçe?in beklenen teorik yap?y? destekledi?ini göstermi?tir. Ek olarak, ölçüt ba??ml? geçerlik kapsam?nda, UTASBÖ puanlar?n?n di?er ilgili ba??ml?l?k ölçekleri (örne?in, genel Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Ölçekleri) ile anlaml? düzeyde korelasyon gösterdi?i varsay?lmaktad?r.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçe?in tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmek için gerçekle?tirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s? olan **Cronbach Alfa** de?erleri, ölçe?in genelinde ve alt boyutlar?nda yüksek düzeyde tutarl?l?k oldu?unu göstermi?tir (genellikle 0.80 üzeri).

Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y? ölçmekte ba?ar?l? oldu?unu i?aret etmektedir. E?er çal??ma kapsam?nda test-tekrar test güvenilirli?i de incelenmi?se, farkl? zamanlarda yap?lan ölçümlerin yüksek korelasyon göstermesi beklenir, bu da ölçe?in zamana kar?? kararl? oldu?unu kan?tlar.

Faktör Analizi

Ölçe?in Türkçeye uyarlanmas? a?amas?nda, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde de geçerli olup olmad???n? test etmek amac?yla **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) kullan?lm??t?r. Bu analiz, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? (örne?in, kompulsif kullan?m, tolerans, yoksunluk) do?rulam??t?r.

DFA sonuçlar?, ölçe?in maddelerinin belirlenen faktörlere yüksek yükler verdi?ini ve faktörler aras?ndaki ili?kilerin teorik beklentilerle uyumlu oldu?unu göstermi?tir. Bu bulgular, ölçe?in uygulama temelli ak?ll? telefon ba??ml?l??? yap?s?n? kültürel ba?lamda ba?ar?l? bir ?ekilde

ARABPSYCHOLOGY.COM

temsil etti?ini teyit etmektedir.

Araç

Test Çe?idi: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale). Maddeler genellikle **Likert Ölçe?i** format?nda derecelendirilir.

Derecelendirme: Tipik olarak 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?l?r (Örn: 1=Hiçbir zaman, 5=Her zaman).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama çal??mas?), Orijinal dili (muhtemelen ?ngilizce veya ba?ka bir dil) bilinmemektedir.

Popülasyon Grubu: Ergenler ve Yeti?kinler.

Ya? Grubu: Lise ve üniversite ö?rencileri ba?ta olmak üzere ak?ll? telefon kullanan genel popülasyon.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri veya geni? bir ya? yelpazesindeki gönüllüler üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Uygulama, bireylerin kendi uygulama kullan?m al??kanl?klar?n? ve bu al??kanl?klar?n sonuçlar?n? de?erlendirdi?i bir dizi ifadeyi içerir. Toplam puan, ba??ml?l?k düzeyinin göstergesidir.

Anahtar Kelimeler

Ak?ll? telefon, ba??ml?l?k, uygulama, **psikometri**, teknoloji, ölçek, faktör yap?s?, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilinmiyor

?leti?im E-posta Adresleri: yunusaltundag14@hotmil.com (Sorumlu Yazar: Yunus Altunda?)

Yaz??ma Adresi: Altunda?, Y., Yand?, A. ve Ünal, A. (2019). Sakarya University Journal of Education.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, akademik ara?t?rma amaçl? kullan?m için genellikle ilgili yazarlara at?fta bulunularak kullan?labilir. Ticari kullan?m veya büyük ölçekli uygulamalar için yazar/yazarlardan izin al?nmas? gerekmektedir.

Test Y?l? (Uyarlama): 2019

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: uygulama-temelli-akilli-telefon-bagimliligi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Altunda?, Y., Yand?, A. ve Ünal, A. (2019). Uygulama temelli ak?ll? telefon ba??ml?l??? ölçe?inin Türk kültürüne uyarlama çal??mas?. *Sakarya University Journal of Education, 9*(2), 261-281. doi: 10.19126/suje.516365.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ula??labilir: dergipark.org.tr

Uygulama Temelli Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way. (Scale items were not provided in the source content, hence this section remains descriptive.)

Ölçek maddeleri kaynak metinde sunulmam??t?r. Tipik olarak bu tür ölçekler, bireyin uygulama kullan?m?na yönelik a??r? me?guliyetini, kontrol kayb?n?, günlük ya?amdaki i?levselli?in bozulmas?n? ve olumsuz sonuçlara ra?men kullan?ma devam etme e?ilimini ölçen ifadelerden olu?ur.

ARABPSYCHOLOGY.COM